

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Jan Petersen (S):

Jeg kan på Socialdemokratiets vegne meddele, at vi tilslutter os lovforslaget. Det er en konsekvens af en aftale, der er indgået med de ansatte i staten, og vi støtter det altså.

Formanden:

Er hr. Flemming Oppfeldt i salen?

Eva Møller (KF):

Jeg kan ligeledes meddele, at Det Konservative Folkeparti støtter lovforslaget. Vi finder, at der er en række gode intentioner i det, så vi vil gerne være med til at støtte det.

Aage Frandsen (SF):

Socialistisk Folkeparti kan også støtte forslaget. Det er jo en aftale mellem lønmodtagerside og arbejdsgiverside, så vi vil ikke blande os i det resultat.

Formanden:

Hr. Oppfeldt er kommet. Ønsker hr. Oppfeldt ordet?

Flemming Oppfeldt (V):

Venstre støtter forslaget.

Annette Just (FP):

Fremskridtspartiet kunne såmænd også være lige så hurtigt, men vi vil blot sige allerede nu, at vi under udvalgsbehandlingen ønsker en garanti for, at det her ikke kan bruges som en løftestang for andre. Det tror jeg heller ikke, men vi vil blot have den garanti; ellers synes vi, det er en god idé, at vi således kan sikre flyvelederne.

Jette Gottlieb (EL):

Enhedslisten støtter også forslaget, som ligestiller den pågældende gruppe med andre grupper af tilsvarende art, så det er udmærket.

Finansministeren (Mogens Lykketoft):

Jeg skal sige tak for den velvillige modtagelse af forslaget.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af lovforslag nr. L 233: Forslag til lov om ændring af lov om visse forhold på telekommunikationsområdet og lov om offentlig mobilkommunikation (GSM-mobilnet).

Af forskningsministeren (Frank Jensen).
(Fremsat 20/4 95).

Sammen med denne sag foretoges den under næste punkt på dagsordenen opførte sag, nemlig:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 234: Forslag til lov om ændring af lov om radio- og fjernsynsvirksomhed. (Vilkår for fællesantenneanlæg m.v.).

Af forskningsministeren (Frank Jensen).
(Fremsat 20/4 95).

Lovforslagene sættes til forhandling.

Forhandling

Poul Andersen (S):

De fremsatte lovforslag er en udmøntning af en aftale indgået mellem regeringspartierne, Venstre, De Konservative og SF. Derfor skal jeg ikke her i Tinget bruge særlig meget tid på dem, men blot fremhæve nogle enkelte punkter.

Socialdemokratiet er tilfreds med, at de fremsatte forslag lever op til det, der er lovet medarbejderne og aktionærerne i Tele Danmark, så de kan planlægge deres fremtid.

Hybridnettet vil til fremtidens informationsforsyning blive billigere for den enkelte, og dermed vil der blive et større forbrug, der er ensbe-

tydende med, at der sker en hastigere udvikling af udstyr, der kan bringe danske virksomheder i front.

Som det fremgår af forslaget om brugerindflydelse på valg af program i fællesantenneanlæg, er vi optaget af at sikre størst mulig direkte brugerindflydelse og af, at forskrifterne på dette område er lavet, før ejerforholdene til lokalnet liberaliseres fra 1. juli i år.

Vi er som sagt tilfredse med forslagene og kan tilsige en positiv udvalgsbehandling.

H.P. Clausen (KF):

Det kan vel næppe undre nogen, at Det Konservative Folkeparti kan støtte de to lovforslag, som vi her har til behandling. Vi har jo tilsluttet os den politiske aftale, som nu udmøntes med disse forslag, og det står vi naturligvis ved.

Som udgangspunkt ønskede vi en så hurtig liberalisering på teleområdet som muligt, og fra starten ønskede vi takstnedsættelser og gennemskuelige opstillinger af takster og priser. Vi har ikke forladt ønsket om den hurtigst mulige liberalisering, men vi erkender også de politiske vilkår og er meget tilfredse med, at vi på dette område stadig kan opretholde det brede samarbejde mellem de politiske partier, som har båret dette og tidligere teleforlig igennem. Sagen er jo, at som aftalen ligger, og som vilkårene har været på dette område, må vi enten enes, eller også sker der slet ikke noget, og vi ønsker i hvert fald, at der sker noget på dette område. Nu må vi så se, og nu når vi et skridt videre, når vi får vedtaget denne første etape frem mod den fulde liberalisering fra den 1. januar 1998.

Det er godt, og jeg skal ikke remse de forskellige elementer op, som ligger i aftalen, og som nu er omsat i lovforslaget, men der er en række gode og tilfredsstillende ting i det, og vi ser det som gode fremskridt, at der er taget fat på en sænkning af priserne på bredbåndskredsløb, som vi vil holde fast i i den kommende tid, og vi vil også holde fast i de tilkendegivelser, vi har fået om lavere takster på telekommunikation i det hele taget.

Jeg skal også takke ministeren for, at vi i god tid før denne første behandling har fået tilsendt høringssvarene på lovforslagene. De rejser nogle spørgsmål, og jeg regner med, at vi kan få klaring på nogle af dem under udvalgsarbejdet, som vi i øvrigt er indstillet på at gennemføre

uden unødigt forsinkelse; men der er et par ting, som vi ønsker afklaret.

Jeg skal i den forbindelse nævne et enkelt spørgsmål. Det drejer sig om omfanget af den indholdsmæssige regulering, der forudses af visse tjenester. Det er klart, at den skal gælde for det, der ligner tv-tjenester eller ligefrem er tv-tjenester parallelt med, hvad der i dag gælder på tv-området. Men vi ønsker fastslået, at reguleringen ikke skal brede sig, så den også omfatter tjenester, der købes af eller er rettet til enkelte aftagere, og i en række tilfælde gælder jo allerede konkurrencelovgivningen på dette område, så de er vel dækket ind. Jeg tænker på fænomener som home shopping og den slags ting, som ikke er generel spredning af programmer.

Et andet problem, vi må have sikkert belyst, er spørgsmålet om, hvordan der sikres fri og lige adgang for de nye brugere, der skal benytte Tele Danmarks net. Vi må have sikkerhed for, at Tele Danmark ikke favoriserer f.eks. sin egen tv-kabelaktivitet i forhold til de øvrige aktører, der vil ind på nettene. Vi vil også gerne se lidt nærmere på forbrugervalg og mindretalsbeskyttelse, som det hedder i lovgivningen om kabelanlæg. Vi lægger vægt på, at de regler, der udarbejdes, tager hensyn til anlæggenes kapacitet, omkostningerne ved driften af dem og i det hele taget de faktiske forhold i antennebranchen, på antenneområdet, og ikke i nogle teorier, som ikke passer med virkeligheden ude i de små og ofte meget små antenneanlæg.

Men jeg går ud fra, at vi orienteres om de overvejelser, ministeren gør sig på disse områder, og at de berørte parter inddrages i overvejelserne.

Jeg skal slutte med at understrege den vægt, vi lægger på, at vi nu tager fat på forhandlingerne om trin 2 i liberaliseringen, og at datoen for den fulde liberalisering bliver den 1. januar 1998.

Vi har bemærket ministerens bemærkninger om, at skulle der under disse forhandlinger være områder, hvor en liberalisering kan fremskyndes, skal den mulighed tages op. Det vil være sådan, at vor tilfredshed med dette trin 1, som vi nu er parat til at være med til at vedtage, i høj grad i de næste måneder vil tage farve af, hvad vi kan nå med hensyn til trin 2. Der er ikke langt til udgangen af 1997, og de mange, der forbereder sig til den tilstand, der vil eksistere på området efter den 31. december 1997, når

liberaliseringen er en realitet, har krav på meget tidligt at kende vilkårene. Det bliver let for sent, og det vil vi ikke tillade at det bliver. Vi har altså lidt at snakke om, men vi kan sagtens blive enige om at få disse lovforslag vedtaget.

Svend Heiselberg (V):

Det er jo ikke godt, når standpunkterne forsvinder.

Med bred enighed fik den borgerlige regering i 1990 vedtaget loven om visse forhold på telekommunikationsområdet. Loven og hele aftalen er indtil flere gange blevet ændret. Det er den, fordi den teknologiske udvikling er grænseoverskridende, og derfor tvinges vi til at liberalisere teleloven.

Det er også på den baggrund, at EU har besluttet en total liberalisering senest fra 1. januar 1998. Det vil sige, at i teorien kunne Danmark godt allerede nu have vedtaget en liberalisering gældende fra før 1998 og også taget et rimeligt hensyn til Tele Danmark, som jo efter en total liberalisering vil komme til at befinde sig i en helt ny situation.

Men som de forsigtige politikere vi er, tør vi ikke tage udfordringen op, men vedtager først liberaliseringen i den takt, som EU har sat som seneste dato, dog med den tilføjelse, at parterne er enige om, at principperne for trin 2 bør fastlægges hurtigst muligt, dvs. inden efteråret 1995. I forbindelse med den afklaring overvejes yderligere trinvis liberalisering før 1. januar 1998.

Som nævnt havde Venstre gerne set en liberalisering før. Det var et af de punkter, som vi i forhandlingerne havde stået benhårdt fast på. Samtidig er det glædeligt, at mobiloperatørerne nu sikres bedre vilkår, som i det lange løb vil give takstreduktioner.

Venstre hilser også med tilfredshed, at der er opnået enighed mellem forligspartierne om, at Danmark vil presse på for vedtagelsen af Europa-Kommissionens mobilgrønbog. Vedtagelsen af denne grønne bog vil gøre det muligt for mobiloperatørerne at oprette en alternativ infrastruktur allerede den 1. januar 1996.

Venstre har desuden med tilfredshed noteret sig, at forskningsministeren vil tillade brugen af allerede eksisterende alternativ infrastruktur, hvis mobilgrønbogen bliver vedtaget i Rådet.

Naturligvis er der nogle få uklarheder i et så omfattende lovforslag; disse uklarheder vil Venstre søge afklaret under udvalgsbehandlingen.

Tele Danmark mister, som det fremgår af lovforslaget, en række monopoler, og Tele Danmark skal fremover til at konkurrere på lige fod med private virksomheder, men det er åbenbart, at Tele Danmark har den fundamentale fordel, at de er ejere af det faste kredsløb, og konkurrenterne er i det væsentlige fortsat henvist til at leje det faste kredsløb hos Tele Danmark.

Men det er helt klart, at en liberalisering af bredbåndsnettet vil blive benyttet til udbydelse af alle teletjenester, herunder telefoni inden for lokalområderne, eksempelvis med etablering af infrastruktur internt i og mellem nært beslægtede virksomheder.

Men netop her er som nævnt et problem, fordi virksomhederne og andre kun kan operere inden for kommunegrænserne. Det var bl.a. også derfor, at spørgsmålet om at bryde kommunegrænserne var et stærkt ønske fra Venstre og De Konservative. Vi har lagt vægt på, at ministeren har kunnet garantere, at spørgsmålet om kommunegrænsereglen ikke er i strid med EU-lovgivningen.

I Venstre har vi også stået fast på, at Tele Danmark først skal have adgang til at drive programvirksomhed via satellit og kabel efter den fulde liberalisering.

Lovforslaget er på flere områder en kraftig liberalisering. Der vil blive mere konkurrence, vi må tage afsked med de gamle stamselskaber, og det er selvfølgelig ikke uden betænkelighed og følelser, at vi skal beslutte det.

Det næste, der formentlig vil ske, er en reduktion i Tele Danmarks medarbejderskare; sådan er fri konkurrence, men det er også den måde, hvorpå en virksomhed kan overleve i fri konkurrence. Det er klart, at et aktieselskab, som er halvt privat og halvt offentligt ejet, stilles der store krav til, således at Tele Danmark kan drives så økonomisk ansvarligt som muligt.

Jeg synes, det er flot, at SF er gået med ind som aftaleparti og herved påtager sig et politisk ansvar for liberaliseringen af dansk telelovgivning med de fordele og udfordringer, dette må få.

I Venstre glæder vi os til at komme i gang med forhandlingerne om trin 2. Vi tror, at Tele Danmark vil være tilfreds med at kende sin fremtidige rolle i konkurrencen med andre virksomheder inden for området. Tele Danmark har jo vist, at de kan drive virksomhed, og jeg tror, at vi alle har stor respekt for Tele Danmarks ledelse og medarbejdere. Tele Danmark er en stor dansk ledet og til dels dansk ejet virksom-

hed, som er klar til at møde de store udfordringer, som opstår om ikke før så efter 1997.

Til slut tak til ministeren og hans embedsmænd for det store arbejde og besvarelsen af de mange spørgsmål, der har været om teleforhandlingerne.

Aage Frandsen (SF):

For SF har det været helt afgørende i de forhandlinger, som er foregået, og som fortsat skal foregå, at udviklingen inden for teleområdet bliver til gavn for ganske almindelige mennesker, og at udviklingen ikke kun sker ud fra de interesser, som nogle kapitalejere og investorer på dette område har, og at det ikke kun sker på deres betingelser.

Det er der da klart en risiko for, når vi taler om et område, hvor der kan tjenes ganske mange penge og der også investeres ganske mange penge.

Efter vores opfattelse er der ikke tvivl om, at det var en meget stor fordel for Danmark, at varetagelse af telefonitjeneste m.v. i begyndelsen af dette århundrede blev organiseret på en sådan måde, at telefonselskaberne fik monopol og klare forsyningsforpligtelser. Det betød, at også Maren i Kæret kunne få sin telefon og vel at mærke også til en rimelig pris.

Det betød, at vi fik en meget veludbygget infrastruktur på det her område, og at alle i princippet var ligestillet. Men at monopoler engang var rigtige, betyder ikke nødvendigvis, at de fortsat er rigtige. SF er f.eks. heller ikke tilhænger af, at der er monopol på varemarkedet, tværtimod synes vi, det er glimrende, at der er flere udbydere på netop varemarkedet.

Omvendt betyder det heller ikke, at de såkaldt frie markeds kræfter kan løse problemer, tværtimod er der brug for, at rene markeds kræfter kommer under styring, sådan at samfundsressourcer ikke spildes og der ikke sker en ulig tilgang af tilbudene.

I forhold til den aktuelle virkelighed er det ikke særlig relevant at diskutere monopoler kontra fri konkurrence.

EU har besluttet, at teleområdet skal være liberaliseret i 1998. Det er den virkelighed, vi står over for, og derfor er det også en bunden opgave, som vi skal løse på teleområdet. Det understreger jeg, uanset at SF heller ikke mener, at monopol på teleområdet i dag er ønskeligt.

Selv om monopolsituationen i sig selv ikke i dag er til gavn for brugerne, er det alligevel klart i brugernes interesse, at den liberalisering,

der sker på området, sker gradvis. Det er også i brugernes interesse, at Tele Danmark står forholdsvis stærkt, når den fulde liberalisering skal indtræde i 1998. Det giver en større sikkerhed for, at den universielle serviceforpligtelse, som formentlig fortsat vil påhvile netop Tele Danmark, kan opfyldes fuldt ud tilfredsstillende. Dertil kommer, at Tele Danmarks muligheder for at klare sig i konkurrencen i al almindelighed er bedre, hvis liberaliseringen sker gradvis, og det vil være til gavn for danske arbejdspladser. Derfor drejer det sig om på kort sigt, dvs. frem til 1998, at åbne op for konkurrence på udvalgte områder, hvor det gavner brugerne, og hvor det ikke nævneværdigt skader Tele Danmark og måske endda kan bidrage til, at Tele Danmark er bedre rustet til at konkurrere frit i 1998; det mener vi netop at de to lovforslag lægger op til.

I 1998 drejer det sig så om, når liberaliseringen skal træde i kraft, at sikre den universielle serviceforpligtelse til rimelige priser. Her er det nødvendigt med en vis styring, f.eks. i form af en fond, hvor det kan sikres, at der er teleoperatører, og det vil i første omgang formentlig sige Tele Danmark, der er villige til at påtage sig de økonomisk mindre givtige opgaver.

Man kan måske også forestille sig, at alle teleoperatører, der ønsker at være på markedet, skal påtage sig forpligtelser inden for teletjeneste, som ikke er så givtige. Det afgørende er igen, at alle danskere kan få adgang til almindelige teletjenester til rimelige priser.

Det er i dag ikke muligt at sige, hvad almindelige teletjenester er i 1998 og endnu mindre muligt at sige det om yderligere nogle år; det går den teknologiske udvikling alt for hurtigt til. Men i 1998 kunne man f.eks. forestille sig, at adgang til digitale centraler og ISDN-telefonmuligheder er noget, man kan sige hører med til almindelig teletjeneste.

Da der i mange år har været en vis – godt nok meget begrænset – indflydelse fra brugerne i KTAS og Jydsk Telefon m.v., er det vigtigt, at den indflydelse bevares, og vi ser gerne, at den udbygges. Derved kan de gamle monopulers aftagere – konkret Tele Danmark – besidde og få et potentiale, som andre teleselskaber ikke har, fordi det netop er et potentiale, at man har nogle brugere, som er engageret i foretagendet.

Dette begrænsede demokrati må f.eks. kunne dreje sig om, at repræsentantskaberne kan få mulighed for at få informationer, de kan inddrages i forbindelse med klager, takstfastsættel-

ser og almindeligt serviceniveau. Brugerindflydelse er altså ikke kun et spørgsmål om, at man har valgmuligheder, hvilket vi i det her tilfælde synes er rimeligt, det er også et spørgsmål om at inddrage brugernes repræsentanter i beslutningsprocesserne.

Med den teknologiske udvikling vil grænsen mellem, hvad der er teletjeneste, og hvad der er tv- og radioprogramvirksomhed, være flydende. Det er så i den forbindelse afgørende, at de regler, der gælder inden for radio- og tv-området, også gælder for teletjeneste, når der er tale om noget, som i realiteten har et indhold, der svarer til tv-virksomhed.

Også her er brugerindflydelse helt afgørende, når det drejer sig om programudbud, og når det drejer sig om, hvad man skal betale for programmer. Brugerne skal være bestemmende – som det også fremgår af lovforslag nr. L 234 – med hensyn til programudbudet, og der skal sikres klar mindretalsbeskyttelse.

Teleforliget med SF's deltagelse er noget nyt. I 1990, 1993 og 1994 har der været forlig mellem Socialdemokratiet, Venstre, De Konservative, De Radikale, CD og Kristeligt Folkeparti.

Forliget indebar, at de eksisterende telefonselskaber blev omdannet til Tele Danmark, som kom på aktier, hvoraf 49 pct. er solgt til private. Det har vi været imod, og det mener vi stadig væk var en forkert løsning. Men det er vedtaget, og det var beslutninger, der var flertal for, og det respekterer vi så.

Teleaftalen af 4. april 1995 åbner på en del områder op for, at teleoperatører kan komme ind på markedet på linje med Tele Danmark.

Teleaftalen indebærer også, at priser på teletjenester kan falde. Det gælder især priser på udlandssamtaler, brug af mobiltelefoner og brug af bredbåndsnettet, hvor priserne indtil videre har været usædvanlig høje.

Priserne på almindelig telefoni er derimod i Danmark allerede blandt de allerlaveste, men vi mener selvfølgelig også, at prisfaldet skal komme almindelig telefoni til gavn, og vi betragter det netop som noget af det vigtigste i de kommende forhandlinger om trin 2, at almindelig telefoni også sikres et fortsat prisfald.

Det er ikke fornuftigt, at priserne på bredbåndsnettet er så høje, at det stort set kun bruges til fremføring af tv. Vi mener, det er vigtigt, at det også bruges til fremføring af datatjenester, som det altid har været meningen med det.

Den teknologiske udvikling har i en del forbindelser gjort, at det er fornuftigt, at forskellige

operatører er på området, alene af den grund at infrastrukturen, både når det drejer sig om telefoni, fremføring af data og fremføring af tv-programvirksomhed, er sådan, at strukturen kan bruges til både det ene og andet. Derfor er det klart fornuftigt, at man åbner op for, at anvendelsen er til rådighed for alle.

På den baggrund kan vi fra SF's side anbefale de to lovforslag og lægger vægt på, at de kommende forhandlinger om trin 2 i telearbejdet er de afgørende forhandlinger.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Jeg vil gerne spørge SF's ordfører, hr. Aage Frandsen, om det faktisk er sådan, at de to lovforslag, som ligger til behandling her, sikrer Maren i Kæret den indflydelse og de teleydelser, som SF nu her taler om er godt for alle borgere.

Så vidt jeg kan se, er hovedprincippet i disse lovforslag lige præcis liberaliseringen. Det vil sige, at de økonomiske hensyn går 100 pct. forud for alt andet, og at det må forventes, at vi får en struktur på teleområdet, medmindre der kommer en eller anden stærkere styring ovenfra, som betyder, at man får en meget skæv fordeling af teleydelserne på landsplan. Det er det ene spørgsmål.

Det andet er om teleydelserne. Der bliver sagt, også i lovforslaget, at det bliver verdens billigste teleydelser. Har hr. Aage Frandsen måske nogen garanti for, at det bliver tilfældet? Det er muligt, at det bliver det på nogle specifikke områder for nogle bestemte virksomheders ydelser, men hvad med borgerne? Er der nogen garanti for, at dette lovforslag ikke kommer til at betyde det modsatte? At det ikke kommer til at betyde øgede udgifter for borgerne og alene er et spørgsmål om, at visse ydelser, som virksomhederne skal have, bliver billigere?

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Hvis der gennemføres en fri liberalisering, som man ikke prøver på at have en lille bitte smule styr på, er risikoen til stede for, at Maren i Kæret ikke får sin telefon til en rimelig pris.

I den situation har man to muligheder:

Man kan lade være med at gøre noget. Det har Enhedslisten valgt. Enhedslistens afstemning i Europaudvalget i efteråret kunne have medført, at regeringen skulle have fremmet liberaliseringen omgående. Vi mente, at det var fornuftigt at sige: Liberaliseringen kommer, der

er et flertal for den i Folketinget, men lad os sørge for, at det sker under en vis styring og en vis fornuftig tilrettelæggelse.

Når man stiller spørgsmålet: Giver disse lovforslag sikkerhed for, at Maren i Kæret kan få sin telefon? Så er svaret: Ja.

Det, det drejer sig om nu – og det er derfor, jeg lægger så megen vægt på, at trin 2-forhandlingerne er afgørende – er, at når vi går i gang med denne forhandling, skal vi, SF, slås for, at liberaliseringen ikke indebærer, at Maren i Kæret tabes. Det er vores opgave.

Hvis ikke vi var gået ind i disse forhandlinger, blev vores interesser ikke varetaget fra nogens side.

Jeg er klar over, at andre partier også slås for og mener det samme, men i stedet for at melde sig ud og sige: »Maren i Kæret skal have sin telefon, og det er også forfærdeligt, at hun ikke kan få det«, siger vi: »Maren i Kæret skal have sin telefon. Vi slås for det.«

Med hensyn til de laveste priser er det netop afgørende i anden fase, at de laveste priser også kommer Maren i Kæret til gode. Hvis vi ikke gør noget som helst og holder os ude fra forhandlinger, er der ikke den samme vilje og evne til at slås for Maren i kæret.

Formanden:

Folketinget har i dag besøg af Polens præsident, Lech Walesa. På Folketingets vegne byder jeg præsidenten hjertelig velkommen i Folketinget, idet jeg udtrykker ønsket om, at præsidentens besøg må blive vellykket og bidrage til at videreudvikle det gode forhold imellem Polen og Danmark.

(Medlemmerne påhørte stående formandens velkomstord).

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Hr. Aage Frandsen kom med nogle bemærkninger om Enhedslistens holdning til liberalisering på dette område, og jeg kan bekræfte over for Folketinget, at Enhedslisten er modstander af liberalisering på dette område som på mange andre, og vi er ikke tilhængere af den linje, som SF har anlagt, hvor man ønsker en liberalisering om end med nogle års forsinkelse, men endemålet bliver altså en liberalisering.

Det er vi ikke enige i, og det var vi naturligvis heller ikke, da sagen var til behandling i Folketingets Europaudvalg. Vi tilbød regeringen, at der kunne blive lavet en aftale mellem regeringen, SF og Enhedslisten om disse ting. Det tilbød vi regeringen, men det er jo regeringens opfattelse, at den hellere vil samarbejde med de borgerlige, og derfor kom der ikke noget ud af det; men det er ganske forkert, når hr. Aage Frandsen forsøger at sprede det indtryk, at Enhedslisten bare ville melde sig ud.

Jeg kan bare sige til hr. Aage Frandsen, at vi ikke er indstillet på at gå under åget ligesom SF og acceptere disse liberaliseringer. Vi finder ikke, at det er tilstrækkeligt, at de bliver udsat to eller tre år, når endemålet så bliver det samme.

Jeg har ikke ønsket, at der skulle opstå en polemik omkring det her mellem SF og Enhedslisten, men jeg må dog sige, at det er SF, der bærer liberaliseringen igennem i denne sag.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Da sagen var for i Europaudvalget i efteråret, var der forskellige mindretal i Europaudvalget. Det største mindretal ønskede liberaliseringen omgående. Det næststørste mindretal – det var regeringspartierne – ønskede en liberalisering med endelig ikrafttræden i 1998.

SF havde dér muligheden for at indtage det standpunkt, som hr. Keld Albrechtsen indtog på Enhedslistens vegne, nemlig at sige: Vi vil slet ikke have det, og dermed sige: Hvis ikke vi kan få det ønske opfyldt, er vi ikke med i noget.

Dér valgte SF at støtte regeringen, fordi det ellers ville være det største mindretal, der ville komme til udtryk, og vi ville ikke have, at den danske regering skulle tage ned i EU og gå ind for liberalisering omgående. Det er baggrunden for, at vi i efteråret 1994 gik med i beslutningen i Europaudvalget.

Jeg vil dertil også sige, at det drejer sig om teleområdet, hvor Tele Danmark i forvejen på baggrund af en beslutning truffet af andre partier er kommet på aktier, og vi ser ikke på det på samme måde som en række andre offentlige foretagender, for i virkeligheden er der tale om, at Tele Danmark er et halvprivat foretagende – det har vi ikke været tilhængere af – og når der er tale om et halvprivat foretagende på markedet, synes vi ikke, der er nogen grund til at beskytte det halvprivate foretagende og sige, at de skal have monopol, for de skal under alle omstændigheder varetage profitinteresser, når

de er på aktier, selv om staten har de 51 pct. af aktierne.

Det er derfor, vi slet ikke har de samme bekymringer over for, når det drejer sig om teleområdet, at åbne for, at andre teleoperatører kommer ind på markedet. Vi ser da også helt tydeligt nu, at der kommer et voldsomt prisfald, netop fordi to, der konkurrerer med hinanden, en gang imellem kan få prisen ned.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Når hr. Frandsen nu insisterer på, at vi skal til bunds i denne sag, bliver jeg jo nødt til at sige det, som det er, nemlig at SF i denne sag har gjort sit arbejde uhyre dårligt og forspildt de muligheder, der var for at finde en løsning på danske betingelser.

Der var to muligheder i denne sag: Enten at SF støttede regeringens forhandlingsmandat og dermed bar en liberalisering igennem, eller at vi havde stoppet regeringens forhandlingsmandat, hvilket var sket, hvis SF havde stemt imod og vi dermed havde fremtvunget en forhandling mellem Enhedslisten, SF og regeringen om en fornuftig løsning.

Jeg vil ikke være med til, at disse ting skal dikteres af EU, således som SF har accepteret. Jeg ville gerne have haft en forhandling, hvor disse problemer om monopoldannelse osv., som hr. Frandsen rigtigt nok peger på, kunne være indgået i en fornuftig løsning på danske betingelser uden diktater fra EU.

Disse muligheder blev forspildt på grund af SF's elendige arbejde. Og når hr. Frandsen nu fremturer i, at vi skal føre denne debat til bunds, bliver jeg nødt til at sige det rent ud, som det er. Men jeg vil godt understrege, at jeg ikke har ønsket denne polemik; den har hr. Frandsen ønsket.

Forskningsministeren (Frank Jensen):

Jeg skal straks beklage, at jeg tager ordet her under ordførernes debat. Jeg er sikker på, at hr. Aage Frandsen er i stand til at argumentere for sine egne synspunkter mod hr. Keld Albrechtsen, men jeg er nødt til at præcisere nogle kendsgerninger – selv om det selvfølgelig kan være belastende for Enhedslistens argumentation at få nogle kendsgerninger på bordet; det er jo altid besværligt at fastholde argumentationen, hvis man også får kendsgerninger med ind i billedet.

Jeg skal sige til debatten om, hvorvidt man kunne have fremtvunget en anden forhandlingsposition med baggrund i argumentationen om, at alle i Europaudvalget bare skulle have sagt til ministeren, at ingen ville bidrage til at tilslutte sig regeringens forhandlingsmandatoplæg i Europaudvalget, at der ligger et eksisterende forlig, og det eksisterende forlig vil løbe frem til udgangen af marts måned 1997 og vil kun kunne ændres, hvis det er sådan, at de partier, der har indgået det nuværende forlig, accepterer ændringer i det.

Det medfører, at den argumentation, som fremføres fra Enhedslistens side i debatten på nuværende tidspunkt, ikke holder en meter.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Jeg har jo ikke deltaget i Europaudvalgets møder, men det var sådan, at regeringen ikke kunne have fået det mandat. Vi kunne selvfølgelig have sagt fra SF's side, at de slet ikke måtte gå ned og forhandle, og at der ingenting måtte ske. Så ville man formentlig alligevel have truffet nogle beslutninger i EU, og det er så et spørgsmål, hvad de ville have været.

Det, der var risiko for, var jo, at regeringens gamle partnere i denne sag, som også stadig væk er en del af forliget, ønskede den fulde liberalisering omgående, og det var vi imod. Det er det ene i det.

Det andet i det er, at uanset om det er EU, der har besluttet det eller ej, mener vi ikke, at der er grund til at beskytte Tele Danmark til evig tid. Det har vi ikke ønsket i denne sag. Vi har været villige til at se på en række ting, som det kan være fornuftigt at der er flere operatører der beskæftiger sig med.

Det er nu engang sådan, at den teknologiske udvikling gør, at det er tosset, at man har nogle, der har et bredbåndsnet, og andre, der har et fællesantenneanlæg. De to ting kan bruges til det samme i dag. Så er det jo tosset, at man ikke begynder med at åbne for, at vi alle sammen kan få adgang til at bruge det.

Det, der er afgørende her, er – på samme måde som det kan være det på en række andre områder på varemarkedet – at det er i brugernes interesse, at der er flere udbydere på området. Det er en helt anden diskussion, end når det drejer sig om sager, som ligger i den offentlige sektor.

I stedet for den dér opfattelse af, at man, hver eneste gang der er noget, man diskuterer, enten

skal vælge det ene standpunkt eller det andet, siger vi derfor helt konsekvent, at det for det første i høj grad afhænger af, hvad det er, det skal bruges til, og at det for det andet helt klart afhænger af, hvad det er for konditioner, man kan få ind i det.

Det, vi vil slås for i denne forbindelse, er, at brugerne sikres forsyningsikkerhed, og at de sikres ordentlige priser.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Ministeren gør nu et utvivlsomt velment forsøg på at rykke SF til undsætning i denne sag.

Jeg vil gøre opmærksom på, at situationen var den, at der ganske vist lå et gammelt forlig, men de borgerlige brød jo dette forlig og annullerede det dermed ved at stemme imod regeringens forhandlingsmandat.

Dermed stod regeringen frit. Det kan hr. Frandsen ganske rigtig ikke vide, men han kunne have undersøgt tingene, inden han begyndte på denne her polemik. Regeringen stod frit i situationen, og derfor tilbød Enhedslisten regeringen – og det har jeg ret til at sige, for det var mig selv, der sagde det på udvalgsrådet – at vi kunne have sagt: Nu dropper vi det forhandlingsoplæg om denne gradvise liberalisering og ligger under for EU-diktater, og så laver vi en ny aftale, for de borgerlige var jo gået, og det er jo derfor, jeg siger, at SF gjorde sit arbejde utrolig dårligt og ikke benyttede denne mulighed for at få en ny aftale.

Der er ingen, der siger, at vi skal beskytte Tele Danmark i denne sag. Der er ingen, der siger, at det absolut skal være, som det er i dag her i Danmark. Det eneste, Enhedslisten fastholdt, var, at vi ikke skal indrette disse ting efter EU-diktater.

Men det havde SF en anden holdning til. Partiet underlagde sig og forspildte de muligheder, der var. Og ministerens forsøg på at redde SF ud af dets forklaringsproblem må jeg altså sige mislykkedes. Jeg var skuffet over, at regeringen ikke benyttede den mulighed, den havde, da de borgerlige brød forliget, til i stedet at indgå en fornuftig aftale med SF og Enhedslisten.

Sådan er kendsgerningerne altså om forløbet.

Forskningsministeren (Frank Jensen):

Det var ikke noget forsøg på at redde nogen ud af en debat. Tværtimod var det et forsøg på at trække visse kendsgerninger ind i en debat, men hr. Albrechtsen vil jo helst ikke vedkende sig, at der er tale om kendsgerninger.

Jeg forstår, at hr. Albrechtsen gerne ser, at forligsopløsninger finder sted i Europaudvalget. Det, kan jeg hilsne og sige til hr. Keld Albrechtsen, sker ikke i Europaudvalget; det sker ved, at de forligspartnere, der har indgået forlig, tilkendegiver, om man opretholder et forlig, eller om man ikke opretholder et forlig.

Og jeg kan sige til hr. Keld Albrechtsen, at det eksisterende telefonforlig – altså indtil dette forligningsindgåelse – rækker frem til udgangen af marts måned 1997, og at det fra kredsen af forligspartier klart blev markeret efter mødet i Europaudvalget, at man ikke ønskede at opsigte det eksisterende forlig.

Derfor er det ikke SF, der har spillet sine kort dårligt. Jeg skal ikke gøre mig til overdommer, men jeg kan sige, at jeg synes, der er andre, der ikke har formået at se realiteterne i en sag, som intet har med EU at gøre, men som har noget at gøre med de teknologiske forandringer, der finder sted i samfundet, uagtet hvad der foregår i Den Europæiske Union.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Det er muligt, at nogle synes, det er uvæsentligt, men når nu SF fremturer med deres synspunkter på det her punkt, er det trods alt vigtigt, at vi får afklaret, hvordan det rent faktiske forløb var, hvad mulighederne var, og hvad der er forspildt.

Jeg synes da, at det er helt i orden, at forskningsministeren siger, at der var et gammelt forlig, og at det kunne der ikke røres ved, det lå fast. Det er SF hoppet på og har sagt: Okay, det går vi så ind i.

Men det var jo ikke det, som hr. Aage Frandsen sagde i sin tale. Det var en helt anden melding og en helt anden måde at stille det op på. Og jeg synes sådan set, at man i stedet burde vurdere det ud fra det. Det burde SF også gøre. Det er ikke et spørgsmål om, at man er kommet ind og har fået mulighed for at indgå et nyt forlig, men derimod, om man er hoppet på den liberaliseringsbølge, som regeringen åbenbart allerede på forhånd havde aftalt med de borgerlige.

Anden næstformand (Henning Grove):

Hr. Keld Albrechtsen har ordet for en kort bemærkning og derefter hr. Aage Frandsen, og så agter jeg at gå videre i ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg skal ikke gå ind i en debat med ministeren om, hvorvidt det er en god idé, at man bryder et forlig i Europaudvalget. Jeg vil nok sige, at for os andre var det en lidt besynderlig oplevelse at se, hvordan de borgerlige brød forliget, men kendsgerningen er altså, at det gjorde de, og dermed stillede de regeringen frit.

Det er også rigtigt, som ministeren siger, at efter mødet meldte Socialdemokratiet ud, at man ønskede at vedstå sig dette forlig, uanset at de borgerlige klart havde brudt det i Europaudvalget. Det var Socialdemokratiets valg. Det var SF's valg, at man ville spille med i dette, vil jeg sige, lidt ynkelige spil.

Men det er altså en kendsgerning, at Socialdemokratiet og regeringen var frit stillet efter europaudvalgsrådet, fordi forliget var brudt fra borgerlig side. Efter mødet ønskede de borgerlige så åbenbart at gå tilbage til forliget, men på det tidspunkt var situationen altså åben, og dér kunne regeringen have valgt at samarbejde med Enhedslisten og SF om en fornuftig ordning, og det var takket være SF's dårlige arbejde, at den mulighed blev forspildt.

Jeg synes af hensyn til det historiske forløb og kendsgerningerne i denne sag, at vi, når hr. Frandsen har bedt om at få det afklaret, bliver nødt til at få det afklaret til bunds, og sådan var altså forløbet.

Forskningsministeren (Frank Jensen):

Der fandt ikke nogen fritstillelse sted, kan jeg sige til hr. Albrechtsen. Der var en debat om, hvad der skulle afløse det forlig, der eksisterede. Det havde regeringen en klar opfattelse af og ministeren en forståelse for at der var enighed om i forligskredsen blandt de gamle forligspartier inden det pågældende møde i Europaudvalget.

Det blev markeret fra Venstres og De Konserveratives side, at man ønskede en hurtigere liberalisering, en liberalisering, der skulle bringe anvendelsen af såkaldt alternative eksisterende infrastrukturen i anvendelse inden den fulde liberalisering. Det mente regeringen ikke. Det var ikke det forhandlingsmandat, regeringen søgte. Derfor bidrog SF til at give regeringen et forhandlingsgrundlag, der gav mulighed for at leve op til det, der var hovedmålsætningen, nemlig liberalisering pr. 1. januar 1998, men at man så også i medlemslandene kunne tilrettelægge sin egen dagsorden, sit eget forløb frem til denne liberaliseringsdato.

Det er i al sin enkelthed det, der også er kommet ud af forhandlingerne, hvor V og K var med, og SF har været med til at bidrage til det grundlag, der nu forhandles på og har været forhandlet på frem til fremsættelsen af lovforslagene her. Så selv om hr. Keld Albrechtsen forsøger at forestille sig alle mulige udgangspunkter for et nyt scenario, må jeg sige, at det er ikke det, der er udgangspunktet.

Af de partier, der stod bag forliget om telekommunikationsområdet, der altså rækker frem til 1997, var der ingen, der ønskede at opgive det. Det blev heller ikke markeret under mødet i Europaudvalget.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Hr. Bruno Jerup siger, at jeg fremturer. Jeg har vel lov til at fremlægge SF's synspunkter, og det gav så anledning til hr. Bruno Jerups korte bemærkning. Det var sådan set det, der startede diskussionen om de her ting. Jeg ved ikke, om det er at fremture at sige, hvad vi mener. Det kan måske godt virke sådan på nogle.

Med hensyn til det konkrete omkring beslutningerne i Europaudvalget vil jeg sige, at jeg jo ikke har været til stede, så jeg skal ikke præcis kunne sige, hvad der er sket. Men jeg har ikke indtryk af efter det, jeg har hørt nu, at det scenario, som hr. Keld Albrechtsen forestiller sig, overhovedet var realistisk. Der er jo i hvert fald ikke andre end hr. Keld Albrechtsen, der tilsyneladende mener, at det var et realistisk scenario. Det kunne jo så tyde på, at Enhedslistens stemmer nok ikke kunne være afgørende i denne forbindelse.

Til allersidst vil jeg sige, at når det drejer sig om indholdet, står vi fuldt ud inde for det, der er tale om her. Det vil sige, at på samme måde som vi synes, det er glimrende, at brugsen konkurrerer med købmanden, kan vi også synes, det er glimrende, at der er forskellige teleoperatører på dette område. På samme måde, som vi alle sammen kan køre på en motorvej og det ikke kun er en enkelt person, der kan gøre det, synes vi også, det er fornuftigt, at mange kan bevæge sig ad bredbåndsnettet, og at man kan bruge fællesantenneanlæg til forskellige formål. Vi synes, det er fornuftigt.

Ole Donner (FP):

De to lovforslag, som vi behandler her i dag, er jo et resultat af et forlig imellem regeringen, Venstre, De Konserverative og SF, og som hr.

Heiselberg oplyste i sin ordførertale, har man åbenbart i det forum fået en række oplysninger og fået nogle spørgsmål belyst, og da Fremskridtspartiet jo ikke er med i det pågældende forlig, er det klart, at vi under udvalgsarbejdet vil stille en lang række spørgsmål.

Fremskridtspartiet har tidligere været meget kritisk modstander af de lovforslag, der har været behandlet vedrørende GSM-mobilnet. Hovedårsagen hertil skal findes i, at vi er gået ind for, at der skulle ske en hurtigere og mere effektiv liberalisering. Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at man nu vil lave en totrinsraket, og som man selv skriver, vil det i trin 2 blive sådan, at der bliver skabt grundlag for en effektiv og fair konkurrence.

Det er klart, at vi i stedet for at sende to raketter af sted gerne ville have nøjedes med den ene, men jeg skal med det samme sige, at Fremskridtspartiet er positivt indstillet over for begge lovforslagene.

Der vil nok ske det, at vi vil komme med nogle ændringsforslag, som vi håber kan komme med – måske kan nogle af dem endda blive vedtaget. Sidste gang man behandlede denne sag, stillede vi et ændringsforslag om, at man skulle ophæve den eneret, som Tele Danmark har. Det er så det, der sker nu, og det er vi selvfølgelig tilfredse med, selv om vi helst havde set, det var sket på det pågældende tidspunkt.

Med hensyn til det andet om fællesantenneanlæg er vi også positive over for det, men vi har stadig væk nogle betænkeligheder specielt med hensyn til det, at man kun i særlige tilfælde kan overskride en kommunegrænse med et fællesantenneanlæg; det er vi ikke helt tilfredse med. Det burde efter vores mening være nemmere, fordi det mange gange vil medføre store udgifter, når man ikke kan overskride den på det naturlige område.

Vi vil også under udvalgsarbejdet gå ind i, hvordan det vil påvirke taksterne, når Tele Danmark får mulighed for at blive programudbyder. Hvad nu, hvis produktionen giver underskud, osv.? Hvor kommer pengene fra?

Med hensyn til taksterne på mobilnettet vil vi også gerne have en større undersøgelse af, om de er rimelige. Det er jo blevet billigere, men spørgsmålet er, om ikke de takstnedsættelser skulle have fundet sted for længst.

Vi vil også gerne vide noget mere om mobiltelefon-taksterne. Vi synes, at der kan være noget forkert i, at hvis der bliver ringet til en mand, der har en mobiltelefon, og vedkommende

befinder sig i Frankrig, så betaler den, der ringer op herhjemme fra, kun taksten til grænsen, og derfra skal den, der har mobiltelefonen, betale det sidste stykke. Det kan være meget uheldigt, specielt hvis det er en kritiker, der ringer til én, at man selv skal betale for at få en skideballe rent ud sagt.

Men som sagt er vi positive over for forslaget. Vi vil nok komme med nogle ændringsforslag, men det ender med, at Fremskridtspartiet stemmer for begge lovforslag.

Vibeke Peschardt (RV):

De to lovforslag om liberalisering af televæsenet i Danmark bygger på aftalen af 6. april mellem næsten alle Folketingets partier, og det er jo glædeligt, at der er så mange, der slutter op om aftalen, der er en opfølgning af tidligere aftaler.

Forhandlingerne er dog ikke slut her, idet vi snart skal i gang med nye forhandlinger om næste og sidste trin af de liberaliseringer, der skal ende med, at danske brugere af telesystemerne inden årtusindskiftet skal have, som der står i teksterne, verdens bedste og billigste teleydelser. Det synes vi er et fornemt mål, og vi mener, der er gode chancer for at nå det.

Tele Danmarks eneret til at fremføre radio- og fjernsynsvirksomhed bliver ophævet, og i konsekvens heraf vil der blive gennemført en normalisering af hybridnettet. Tele Danmarks eneret til at anlægge bredbåndsnet i lokalområderne ophæves, og der bliver bedre adgang for virksomheder og institutioner til at etablere telenet.

Lovforslagene rummer endvidere bemyndigelse for ministeren til at fastsætte regulering af nogle tv-lignende tjenester, og bemyndigelsen kommer også til at indeholde regler, der modvirker konkurrenceforvridende krydssubsidiering.

Der bliver bedre vilkår for mobiltelefonoperatører, som i fremtiden får mulighed for sammenkobling med tilsvarende net i indland og udland.

Endelig er der nogle bestemmelser, der ophæver ejerskabsreglerne til fællesantenneanlæg, sådan at alle – også virksomheder – fremover får mulighed for at eje fællesantenneanlæg. Der er også her givet mulighed for brugerindflydelse på anlæggene.

For os er det vigtigt, at forbrugerne ved disse lovforslag her sikres forsyningssikkerhed, og at de får lavere priser.

Det Radikale Venstre kan støtte forslagene, og da CD's ordfører, hr. Arne Melchior, ikke kan være til stede, har jeg også talt på hans vegne.

Bruno Jerup (EL):

I bemærkningerne til det ene af lovforslagene er der en påstand om, at det her skulle føre til verdens billigste teleydelser. Det er muligt, men det er der jo ingen garanti for. Vi er fra Enhedslistens side ikke utilfredse med, at man går ind og bryder et monopol. Der kan være mange grunde til, at et monopol er negativt og skadeligt, ikke kun i forhold til priserne, men også i forhold til, hvad der i det hele taget udbydes af varer.

Men at gå efter en fuldstændig liberalisering kan føre til, at man ikke får en reel kontrol over, hvad der sker på det her område, og vi mener trods alt, at det er vigtigt, at man samtidig med, at man bryder monopolet og dermed får mulighed for flere udbydere, også går efter alligevel at have en kontrol og et statsligt overblik over, hvordan området udvikler sig. Vi kan jo risikere, at det fuldstændig glider borgerne og de mennesker af hænde, som i virkeligheden skal have ydelserne i hænderne – eller i ører og øjne.

Det er ikke givet, at denne liberalisering fører til billigere ydelser. Det er ikke givet, at den betyder en forbedring for almindelige borgere. Så vidt vi læser lovforslaget, handler det primært om teleydelser, som bygger på det, virksomhederne har brug for, og den side, der handler om, hvilke teleydelser almindelige borgere skal have, bliver i langt mindre omfang billigere eller bedre.

Vi synes, det er udmærket, at der trods alt i loven er nogle bemærkninger om, at ministeren bemyndiges til at fastlægge nogle rammer for, hvordan det skal fungere. Vi håber, at ministeren vil bruge de rammer tilstrækkelig stramt til, at det her ikke fuldstændig bliver et tagselvbord for alle mulige og umulige virksomheder, som har lyst til at eksperimentere på det her område.

Vi kan også frygte, at det her bliver et område, hvor stærkere telekræfter i EU faktisk kommer ind og kontrollerer det danske telemarked. Det er jo i forvejen stærkt kontrolleret i og med, at de sender en masse ind over grænsen, men hvis man ser bort fra det, kan de også reelt komme til at kontrollere det danske telemarked. Vi synes, det er vigtigt, at Danmark gør sig en anstrengelse for at fastholde et minimum af kontrol over de ting, som foregår inden for landets egne grænser.

Vi synes også, det ville være rimeligt, hvis det var sådan, at man gik ind og lavede en, skal vi sige landsdækkende takstpolitik, sådan at taksterne for de ydelser, der kommer, ikke kan vokse ud i det uendelige.

Det vil sige, at vores holdning til det ikke er, at vi nødvendigvis siger, at det er negativt, at der kan komme flere udbydere af teleydelser – der er flere positive elementer i lovforslagene – men vi er kritiske over for den forestilling, at liberalisering i sig selv skulle være et gode for borgerne.

Vi synes sådan set, at man burde vende det om og i stedet analysere det ud fra, hvordan borgerne kan sikre sig de ydelser, de har lyst til, frem for at man vender det om og siger, at det handler om at sikre udbyderne. Borgernes behov skal altså gå forud for virksomhedernes behov for at sælge ydelserne. Den vinkel er efter vores opfattelse fuldstændig fjernet eller underprioriteret i de lovforslag, som ligger her.

Brugerindflydelsen er meget begrænset, og derfor synes vi, at den bør styrkes fremover, hvis det er muligt.

Vi synes også, at det kan være et problem, som jeg tidligere har nævnt det, at man får en udvikling, hvor ydelserne bliver meget forskellige forskellige steder i landet. De bliver meget anderledes på øerne og i tyndt befolkede områder, hvor det er sådan, at den lokale industri måske ikke er så tæt, at man er i stand til at opbygge et net, som kan bruges af alle.

Så samlet set har vi altså nogle kritiske holdninger til de her lovforslag. Vi er ikke hundrede procent afvisende over for dem, men vi er af den opfattelse, at det er uheldigt at forsøge at gå videre ad liberaliseringens vej, som vi mener har mange negative sider, som vi synes, at regeringen – og også SF – efterhånden burde prøve at lære lidt af og kigge lidt til den anden side og ikke i så høj grad gå efter at tilpasse sig EU's krav på det her område, så man ligefrem forsøger at komme foran i forhold til, hvad EU måtte finde på at kræve på et eller andet tidspunkt.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Det glædede mig da at høre hr. Bruno Jerups bemærkninger. Det vil sige, at det altså ikke var så ringe endda, indholdet, og indholdet må da være vigtigere end formen.

Det, der for os er afgørende i det næste trin, hvor Enhedslisten jo så ikke kan være med, fordi man ikke vil være med til det første trin, er

netop at sikre, at forsyningsikkerheden bliver i orden ud til det yderste led: Maren i køret, som hun som bekendt hedder, og at det sker til rimelige priser. Dét er der klart en risiko, når området bliver totalt liberaliseret.

Og dér er det så i første omgang vigtigt, at Danmark i EU-sammenhæng slås for, at der er muligheder for, ikke at man sådan ligefrem statsligt skal fyre dem – det er der vel ingen der har glæde af – men at også de yderste led bliver sikret. Jeg nævnede i mit ordførerindlæg, at der er muligheder for en fond, som netop skal bruges til at sikre de yderste led, eller at alle operatører skal tvinges til, når de tager de givtige opgaver, også at tage de andre opgaver.

Og derfor er det rimeligt at stille spørgsmålet: Er man nu sikker på, at det vil medføre det? Nej, det er man kun, hvis man politisk slås for, at det bliver tilfældet. Vi tror sandelig ikke på liberaliseringens velsignelser i alle sammenhænge, slet ikke. Det er der andre der gør, men det er deres opfattelse, det er ikke vores. Og det er så dér, meningene må brydes, og så må man finde ud af, hvad der politisk kan være enighed om, frem for at man siger, at man overhovedet ikke vil høre tale om det, for så bliver det bare en ren liberalisering.

Det er det, der har været vores model i den her sammenhæng. Vi ved da heller ikke, om det bliver verdens billigste priser, men det er en målsætning, som vi er enige med regeringen i.

(Kort bemærkning).

Poul Andersen (S):

Jeg lyttede intenst til hr. Bruno Jerups ordførertale her, og det er netop de sidste punkter, som hr. Bruno Jerup nævnte, der har utrolig stor betydning for Socialdemokratiet: Sikring af brugerne helt ud til den yderste grænse i Danmark og at sikre, at man kan få nogle fornuftige og ordentlige priser, det er det, det handler om for Socialdemokratiet, på samme måde som det gør for SF.

Det ligger helt klart, at der i 1998 er en total-liberalisering på området. Vi ønsker at få indflydelse på udviklingen omkring det her. Vi ønsker også, at der bliver skabt en udviklingsmulighed både for Tele Danmark og for andre virksomheder i Danmark. Ellers bliver man jo simpelt hen rendt over ende af andre europæiske teleindustrier, ja, også af internationale firmaer.

Det har Enhedslisten ikke ønsket at deltage i, og det synes jeg er beklageligt. Vi synes, at vi har et ansvar over for de danske forbrugere.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Min ordførertale var netop et signal om, at der var et alternativ til det forlig, der er lavet nu.

Jeg synes, det er meget beklageligt, at hr. Aage Frandsen går ind og siger, at SF tror, de vil være i stand til at forhindre Venstre og De Konservative i med det forlig, de nu har låst sig fast på, at gennemføre en yderligere liberalisering på det her område.

I det hele taget må man jo spørge, hvad det er for nogle interesser, Venstre og De Konservative normalt forsøger at hytte i det her spørgsmål i forhold til, hvad SF ellers plejer at sige. Der er jo – det håber jeg da at der er – en rimelig forskel. Men hvis der ikke er det, nå ja, så er det selvfølgelig i orden, at SF har valgt det selskab.

Men sagen er jo – og det er også det, min ordførertale var udtryk for – at der var et alternativ. Vi er ikke fastlåst på, at man ikke kan diskutere de her spørgsmål, men det bliver da ikke sammen med Venstre og De Konservative, som har en total liberalisering af alt i det her samfund som målsætning. Det er helt urealistisk, og det er helt urealistisk, at SF tror, de kan gå ind og vride dem væk. Det er jo musen og elefanten; tag lige og vågn op!

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Politik er et spørgsmål om at påvirke udviklingen. Det er også et spørgsmål om at ville. Politik giver en række udfordringer.

I det her spørgsmål er der en række områder, hvor der overhovedet ikke har været uenighed mellem aftaleparterne, f.eks. det, at der i lovforslaget om radio- og fjernsynsvirksomhed lægges op til, at brugerne skal have klart større indflydelse på valget af de programmer, der skal laves og kommer til udbud, og der er mindretalsbeskyttelser, vi har været helt enige om.

Det er klart, at der er nogle andre interesser engang imellem, hvor vi vil se, at vi er klart uenige, helt sikkert, selvfølgelig er der det. Men så har vi to muligheder, enten at sige: Jamen så er vi så uenige, at vi ikke vil være med, eller at slås for de synspunkter, vi har. Sådan er det, sådan er politik, og sådan har det altid været.

Men indtil videre har vi slet ingen problemer med det resultat, der er kommet ud af det, og det kan jeg forstå hr. Bruno Jerup dybest set heller ikke har med de to lovforslag her. Så er spørgsmålet, hvad der sker i 2. trin, og det er meget spændende.

Jeg tror ikke og har heller ikke hørt, at der fra borgerligt hold er uenighed om, at man er nødt til at sikre Maren i Kæret på en eller anden måde. Vi tror ikke på, det kan ske via liberaliseringer. Hvis man kan bevise, at de kan sikres 100 pct. på den måde, er vi ikke tilhængere af en hel masse styring, men vi tror ikke, det kan lade sig gøre.

Forskningsministeren (Frank Jensen):

Politik handler om at ville og kunne, som Olof Palme engang sagde. Jeg er ikke i tvivl om, at alle 179 medlemmer her i salen gerne vil, men vi ved også efterhånden, når vi har været her i længere tid, at det kræves, at der er 90 mandater, for at kunne få noget vedtaget her i salen. Det er jo de betingelser, vi alle må operere under. Jeg ved godt, at nogle, ikke mindst Enhedslisten, tror, at man hver gang kan finde et alternativ; bare man i hvert fald er enig i Enhedslistens gruppe, så er der et alternativ. Men sådan er det jo nu ikke, for der skal 90 mandater til.

Jeg vil gerne indledningsvis sige tak til ordførerne for den meget positive modtagelse af de to lovforslag, vi har til behandling. Det er måske ikke så overraskende, at der har været meget positive tilkendegivelser, i og med at det er et meget bredt forlig, der er baggrunden for fremsættelsen af de to lovforslag. Som forliget understreger, kunne de kun fremsættes – jeg gentager: De kunne kun fremsættes – hvis den gamle forligskreds kunne nå til enighed.

SF har så ved et, synes jeg, konstruktivt bidrag både i et møde i Europaudvalget, som har været meget diskuteret tidligere, og undervejs i processen fundet mulighed for at kunne stå bag den politik, der skal gennemføres på telekommunikationsområdet i de kommende år. Jeg hilser med stor tilfredshed, at vi både kunne holde sammen i den gamle forligskreds, og at der kunne åbnes op for nye partier, som gerne vil være med til at påvirke udviklingen på dette meget vigtige område.

Det er rigtigt, som flere har påpeget, at baggrunden for i hvert fald starten på debatten i Europaudvalget var Den Europæiske Unions grønne bog om liberalisering på telekommunikationsområdet. Der er nu fastsat en seneste dato for den fulde liberalisering af infrastrukturejer-skabet til den 1. januar 1998.

Hr. Svend Heiselberg, som gjorde den betragtning, har jo ret i, at det her nok var kommet, uanset hvad Den Europæiske Union havde

fundet på, fordi det er et spørgsmål om en teknologisk forandring, teknologisk fornyelse, der finder sted, hvor vi alle må erkende, at borgere, forbrugere, virksomheder og private forbrugere kun får stillet den nyeste teknologi til rådighed, hvis der også er et vist pres for, at de teknologiske forandringer kan komme til markedet.

At der er en monopolist, der sidder på markedet, som kan have eneretten til at bestemme, hvad der må komme på markedet, er ikke det bedste udgangspunkt for at sikre det, som jeg synes alle har talt om, selv Enhedslisten: at det her også har udgangspunkt i, hvad forbrugeren, hvad danskeren, hvad virksomheden skal have stillet til rådighed på telekommunikationsområdet i fremtiden. Dér er jeg overbevist om, at ved at der allerede nu sker en liberalisering i Danmark på tjenestesiden – og også vil komme det, når det drejer sig om infrastrukturens side – vil vi have garanti for, at man også i Danmark ved hjælp af konkurrencen kan sikre, at forbrugerne får de teknologiske landvindinger, der finder sted på området.

Fru Vibeke Peschardt var inde på, at med det oplæg, der ligger fra regeringens side, er det ikke liberalisering for liberaliseringens egen skyld. Vi har lavet en dansk dagsorden, vi har lavet en dansk proces nu, der skal føre os frem mod slutmålet, der hedder fuld liberalisering. Undervejs i den proces vil liberaliseringen ikke fremstå som et mål i sig selv, men den vil være et middel til at nå det mål, som fru Vibeke Peschardt påpegede, nemlig at vi skal give danske forbrugere og danske virksomheder verdens bedste og billigste teleydelser inden år 2000. Det er det, der er målsætningen, og undervejs i realiseringen af det er et af redskaberne liberalisering.

Jeg er overbevist om, at skal vi realisere informationssamfundet og de visioner, der ligger i informationssamfundet med baggrund i Dybkjær-Christensen-rapporten om »Informationssamfundet år 2000« og regeringens egen handlingsplan, så er reduktionen i omkostningerne i informationssamfundet på teleydelserne et meget væsentligt element for at bringe Danmark i front og gøre det muligt, at det ikke kun er den samfundsmæssige elite, der har råd til og mulighed for at anvende de nye teknologiske muligheder i informationsamfundet, men at det også bliver den brede befolkning. Derfor må en udvikling på telekommunikationsområdet med reducerede takster også være et element i informationssamfundet ud fra en lighedsbetragtning.

Med de seks konkrete initiativer, vi realiserer med fremsættelsen af disse to lovforslag med baggrund i forliget fra 6. april, tager vi et væsentligt skridt fremad i realiseringen på disse områder. Vi får nu i kraft af den politiske aftale fra 6. april verdens for nuværende billigste landsdækkende enhedstakster på bredbånd.

Nogle har undervejs i debatten efter forligets indgåelse sagt: Jamen hvis det nu er småbåndsløsninger, man har brug for til det datatransmissionsbehov, man har i dag, så får man ikke nogen værdi ud af den proces, der har ført frem til, at Tele Danmark har reduceret sine gennemsnitlige takster på bredbåndet med 65 pct.

Jo, det gør man. For det første er der jo mulighed for, at selskaber, der vil ind og etablere konkurrence med Tele Danmark, allerede kan gøre det på lejede kredsløb hos Tele Danmark – men vel at mærke nu med et kraftigt reduceret prisgrundlag på 65 pct. – og lave reselling, som det hedder, altså gensalg af den kapacitet, man køber hos Tele Danmark, og også udstykke den i mindre båndløsninger, altså også på 2-megabitsforbindelser, der sikrer, at der også her bliver en priskonkurrence.

Jeg kan også meddele det samlede Folketing, at Tele Danmark i den forbindelse har tilkendegivet, at man allerede i indeværende år vil reducere sine 2-megabitsforbindelser med mellem 5 og 10 pct. som konsekvens af den politiske aftale, der medfører en kraftig reduktion på bredbåndsforsbindelser.

Jeg skal sige som besvarelse af nogle af de spørgsmål, der er blevet rejst, at jeg er glad for, at flere har tilkendegivet, at man vil gå aktivt ind i udvalgsarbejdet også i form af at stille spørgsmål. Derfor skal jeg ikke besvare alle spørgsmål her ved førstebehandlingen.

Der var måske nogen symbolik i, at det var hr. H.P. Clausen, der på Det Konservative Folkepartis vegne kom til orde umiddelbart efter den socialdemokratiske ordfører. Måske var der noget symbolsk i det set i forhold til forhandlingsforløbet.

Jeg vil gerne kvittere for det meget konstruktive bidrag, som hr. H.P. Clausen og Det Konservative Folkeparti har ydet i et meget langt forhandlingsforløb, hvor det kan være svært at fastholde kadencen fra først til sidst. Det var et flot forløb, og jeg synes, det var udmærket, at den symbolik også fik lov til at optræde her ved førstebehandlingen af lovforslagene.

Jeg vil sige til hr. H.P. Clausen, som rejste spørgsmålet om omfanget af den bemyndigelse,

der nu bliver givet forskningsministeren til at kunne regulere indholdet, for så vidt angår nye tv-lignende tjenester på telekommunikationsområdet: Der er jo en fælles forståelse af den regulering, der er på tv-siden i dag i lov om radio og tv, når det drejer sig om at beskytte mindreårige mod unødigt vold, mod reklamer for alkohol, tobak og medicin og mod pornografi, og den ramme af regulering, der er på tv-siden i dag, kan vi tale om at overføre til tjenester på telekommunikationsområdet. Der vil ikke blive taget yderligere skridt til regulering af indholdet.

Jeg mener i øvrigt også, at det vil være en totalt uholdbar vej at gå, for vi ikke skal have noget bit-politi i Danmark, og det vil også være vanskeligt at se, hvad det er, der bliver transmitteret i telenettet. Man kan ikke se forskel på, om det er en dansk transmissionsbit, eller det er en anden form for bit, der kører i nettene. Derfor vil det være rammen for den regulering, vi har på tv-området i dag, der skal udmøntes på det tidspunkt, hvor vi kender de udbud af tjenester, der vil blive på telekommunikationsområdet. Jeg skal vende tilbage til kredsen af forligspartier – sådan er det jo: Når man laver et forlig, har man også indflydelse på processen efterfølgende – når vi skal udmønte reguleringen på det her felt, og når vi ser, hvilke tjenesteudbud der måtte melde sig.

Så vil jeg i øvrigt sige til hr. H.P. Clausen, at når det drejer sig om en nervøsitet for, at Tele Danmark skulle favorisere sit eget tv-selskab i transmission på nettet, er det jo det, der ligger i normaliseringen af hybridnettet: Fjernelse af Tele Danmarks eneret på at fremføre radio- og tv-signaler på det offentlige telenet. Normaliseringen her betyder jo, at vi fjerner den specielle regnskabsafklæggelse fra monopoldelen. Til gengæld skal Tele Danmark stille nettet til rådighed for alle på samme og lige vilkår, både for sit eget tv-selskab og for andre, der måtte operere på det offentlige telenet med transmission af radio- og tv-signaler.

Når der drejer sig om den mulighed, som der nu også er en fælles enighed om: Tele Danmarks ret til på samme vis som andre at have den fulde fødekæde på tv-siden og på radiosiden, skal der sikres lige vilkår. Der må ikke være – heller ikke i Tele Danmark – krydssubsidiering i fremtiden. Men her får Tele Danmark jo mulighed for at lave alliancer med producenter, lave alliancer og samarbejde med firmaer, der producerer programmer, der kan lægges ind i kablerne i frem-

tiden; men det sker vel at mærke først ved gennemførelsen af den fulde liberalisering. Der vil her være en vis tidsforskydning i processen.

Det, der har været afgørende, og som flere ordførere også har påpeget, bl.a. hr. Aage Frandsen, er at sikre, at alle programudbydere har ret til at få deres programmer udbudt i fællesantennesystemer, og at der er en udvidet brugerindflydelse.

Vi har jo i dag en brugerindflydelse, når det drejer sig om de ikkeforeningsejede fællesantennesystemer. Den brugerindflydelse udvikles nu til at gælde alle fællesantennesystemer, og det er, mener jeg – og dér er jeg helt på linje med det, hr. Aage Frandsen har sagt – et væsentligt skridt fremad for sikring af forbrugernes indflydelse. I øvrigt mener jeg, at det, vi som politikere bør være optaget af i fremtiden på hele telekommunikationsområdet, er at sikre forbrugernes interesser og sikre gennemskuelse, for så vidt angår prisfastsættelserne på området.

Flere har påpeget trin 2-forløbet. Jeg vil gerne her fra Folketingets talerstol sige, at mit ønske er, at vi fastholder den meget store enighed, der har været her i Folketinget blandt de 6 partier, der står bag dette forlig på telekommunikationsområdet, at vi fastholder momentum, at vi meget hurtigt går i gang med at forhandle det, der skal udmøntes i trin 2: Sikkerhed for, som flere har sagt, at Maren i Kæret også kan have sikkerhed for på et liberaliseret marked, at der er en forsyningsforpligtelse, og at der ikke vil være stigende priser for telebasistjenester i fremtiden.

Hr. Aage Frandsen gik ind i drøftelserne – måske i hovedsagen med sig selv indtil videre – om, hvad det er for nogle basistjenester, der vil være under denne forsyningsforpligtelse i trin 2. Det er jo noget, vi skal forhandle, men mit udgangspunkt er, at det klart er almindelig telefoni, basistelefoni, det er handicapredskabet som skrivetelefonen, og man bør også overveje – det vil jeg selv også lægge op til at vi gør i forligskredsen, fordi vi nu er på vej ind i informationsamfundet – om ikke også opslutning til digital central og dermed også ISDN-muligheden bør være en del af forsyningsforpligtelsen. Vi skal nu drøfte, hvordan vi så finansierer det, men der lægges op til fra Den Europæiske Kommissions side, at det skal finansieres over en universel fond, hvor alle aktører på markedet bidrager til finansieringen af de universelle tjenester.

Hr. Svend Heiselberg tilkendegav, at der var enighed i forligskredsen om muligheden for at rykke hurtigere frem med liberalisering på mobilkommunikationsområdet.

Det er rigtigt, at det er tilkendegivet fra alle 6 partier, at vi fra dansk side ikke vil modarbejde, men tværtimod vil fremme en fælles enighed mellem de europæiske lande på rådsmødet den 13. juni om den regulatoriske ramme for udmøntningen af liberaliseringen på nettet, når det drejer sig om mobilkommunikation. Det har jeg tilkendegivet at jeg vil arbejde på at finde en fælles forståelse af, således at vi, hvis kredsen i øvrigt er enig, kunne rykke frem med en hurtigere liberalisering på dette felt inden den 1. januar 1998, hvor mobiloperatørerne så vil være i stand til at have egen infrastruktur, for så vidt angår deres egne tjenester.

Der blev spurgt om kommunegrænsen, ikke mindst fra Fremskridtspartiets side, men hr. Svend Heiselberg berørte det også. Der er ingen tvivl om, at kommunegrænsen står for fald; det kan enhver se. Kommunegrænsen vil være forsvundet senest 1. januar 1998.

Baggrunden for, at kommunegrænsereglen er opretholdt i udmøntningen af trin 1, er, at hvis kommunegrænsen overskrides, har vi den fulde infrastrukturliberalisering allerede i trin 1. Her er det mit, men også forligspartiernes klare udgangspunkt, at kende og påvirke – det sidste helst i kraftig form – den fælles europæiske regulatoriske ramme for udmøntningen af den frie og lige adgang og konkurrence på telekommunikationsområdet. Det er baggrunden for, at kommunegrænsen opretholdes, for så vidt angår retten til at anlægge egne bredbåndnet og inden for fællesantennesystemet her i trin 1.

Jeg skal i øvrigt sige til hr. Aage Frandsen, at for så vidt angår udmøntningen af de bemyndigelser, der er til forskningsministeren, vil det finde sted, som jeg sagde tidligere, i fuld overensstemmelse med forligspartierne.

Hr. Aage Frandsen var inde på, at der også skulle ske en imødekommelse af den almindelige forbrugers behov for reducerede takster.

Jeg skal sige, at der jo allerede på det felt er et aftalt prisstyringssystem for småbåndsforbindelser, som betyder, at der er realprisfald for Tele Danmarks væsentlige enkelttakster, samlet set nettoprisindekset minus 3 pct., hvor Tele Danmark er forpligtet på at placere 1 pct. af den samlede takstreaktion på væsentlige enkelttakster. Derfor vil også almindelige forbrugere her i udmøntningen af trin 1 mærke en fortsat reduktion af taksterne for deres telefonforbrug.

Hr. Ole Donner meddelte, at Fremskridtspartiet vil stemme for forligspartiernes lovforslag. Det kan vi da kun være tilfredse med. Jo flere mandater, der tælles sammen her, jo bedre er det, sådan må det være.

Hr. Ole Donner satte spørgsmålstejn ved takstpolitikken på mobilkommunikationsområdet for udlandstakseringen. Det er også et spørgsmål, der har været stillet til mig tidligere fra Fremskridtspartiets side i skriftlig form.

Grunden til, at vi har det sådan, at når der ringes op her fra landet til en mobiltelefon i udlandet, betaler den, der har mobiltelefonen, taksten fra landegrænsen og til det sted, hvor man befinder sig i udlandet, er jo, at vi har givet mulighed for, at den, der har mobiltelefonen, kan få direkte omstilling fra sin fastnetstelefon i Danmark til sin mobiltelefon. Når man har den omstillingsmulighed, er det jo en beskyttelse af den, der ringer op, som måske tror, at den, man ringer op til, befinder sig her i landet, og dermed regner med, at takstfastsættelsen er noget billigere, men ikke ved, at vedkommende befinder sig på Sicilien eller et andet sted i Europa. Derfor er den, der har omstillingsmuligheden, selvfølgelig forpligtet til at betale de ekstraomkostninger, der er forbundet med at kunne have sit mobilkommunikationsudstyr med sig rundt i verden. Jeg mener i øvrigt ikke, at vi skal ændre på det takstprincip.

Enhedslistens ordfører, hr. Bruno Jerup, endte jo sådan set med at rose indholdet, for så vidt angår det, der nu skal reguleres, nemlig beskyttelse af forbrugernes interesser, og det, vi så skal udmønte i trin 2, nemlig gennemskueligheden også i de takstpolitikker, der skal være gældende på et liberaliseret marked.

Jeg skal beklage, at Enhedslisten ikke ser sig i stand til at tilslutte sig forliget, men kan måske ane en mulighed for, at Enhedslisten ender på samme vis som Fremskridtspartiet med at lægge stemmer til vedtagelsen af regeringens og forligskredsens lovforslag ved tredje behandling.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Henning Grove): Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til Trafikudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 220: Forslag til lov om ændring af byggeloven, leje-loven og boligbyggeriloven. (Individuel måling af forbrugsposter, handicapvenligt byggeri).

Af boligministeren (Ole Løvig Simonsen). (FremSAT 19/4 95).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Jytte Madsen (S):

Dette lovforslag går ud på at gennemføre de lovændringer, der er nødvendige for, at der kan indføres individuel måling af forbruget af el, gas, vand og varme både i nybyggeriet og i det eksisterende byggeri. Samtidig er det endnu en brik i den miljøpolitiske indsats, som Socialdemokratiet hilser velkommen.

Lovforslaget bygger på den betænkning, som det såkaldte Målerudvalg afgav i februar måned. Jeg synes, at det er prisværdigt, at boligministeren har handlet så hurtigt ved så kort tid efter betænkningen at fremsætte et lovforslag til opfølgning og udmøntning af betænkningens forslag.

I betænkningen samt i lovforslagets bemærkninger er der anført mange gode argumenter for, at der bør indføres individuel måling af disse forbrugsposter i byggeriet. Det centrale er, at al erfaring viser, at når den enkelte forbruger direkte kan se og kun skal betale for sit eget forbrug, så vil forbrugeren være tilskyndet til at spare på forbruget. Individuel måling vil altså virke som et incitament til ressourcebesparelser.

Det betyder også, at den enkelte forbruger i de fleste tilfælde vil få en økonomisk gevinst ved opsætning af målere. Det gælder i særlig grad på elområdet. Der er dog her naturligvis tale om gennemsnitsbetragtninger, som fremgår af betænkningen.